

MATERIAŁY
IX MIĘDZYNARODOWEJ
NAUKOWI-PRAKTYCZNEJ KONFERENCJI

«KLUCZOWE ASPEKTY
NAUKOWEJ DZIAŁALNOŚCI –
2013»

7 - 15 stycznia 2013 roku

Volume 7
Psychologia i socjologia
Pedagogiczne nauki

Przemysł
Nauka i studia
2013

2. Процессуально-деятельностный этап.

- Целенаправленное формирование социально-поведенческой компетентности у студентов (системы личностных качеств, отношений, способов решения личностно-профессиональных задач) в процессе изучения различных учебных дисциплин, включения во все виды профессиональной практики, реализации системы воспитания и специальной социально-психологической работы всего коллективе вуза.

- Разработка и реализация индивидуальных образовательных и воспитательных маршрутов для студентов «группы риска» с целью создания благоприятных условий для включения их в процесс формирования социально-поведенческой компетентности.

- Реализация социально-поведенческой компетентности будущих специалистов в квазипрофессиональной (в аудиторных условиях), учебно-профессиональной (профессиональная практика) и профессиональной деятельности (начало самостоятельного труда).

3. Аналитико-корректировочный этап.

- Итоговый анализ и коррекция проявлений социально-поведенческой компетентности студентов в различных видах деятельности в целостном педагогическом процессе и разнообразных стандартных и нестандартных социокультурных ситуациях на основе профессионального и жизненного опыта и развития личностно-профессиональных качеств.

Модель формирования социально-поведенческой компетентности у будущих специалистов в целостном педагогическом процессе в академии включает в себя и систему критериев, позволяющих выявить уровни овладения данным видом компетентности. Мы руководствовались пониманием критерия как признака, на основании которого проводится оценка, суждение. Критерии сформированности социально-поведенческой компетентности у студентов соответствуют этапам формирования данной интегративной характеристики личности в целостном педагогическом процессе высшего учебного заведения.

Общими условиями функционирования спроектированной модели являются: обеспечение системного и контекстного подходов через актуализацию возможностей учебных предметов, профессиональной практики и системы воспитания студентов для формирования социально-поведенческой компетентности у будущих специалистов с учетом их индивидуального социального опыта; стимулирование процесса саморазвития студентов.

Литература:

1. Байденко В.И. Базовые навыки (ключевые компетенции как интегрирующий фактор образовательного процесса // Профессиональное образование и формирование личности специалиста. – М., 2002.
2. Зимняя И.А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования // Высшее образование сегодня. – 2003. – № 5. – С.56-62.
3. Федосова И.В., Косыгина В.А. Формирование ключевых компетентностей у будущих специалистов в условиях профессионального обучения: монография. – Иркутск: Изд-во ВСГАО, 2010. – 172 с.

Лозбень Т. С.

ст. викладач (НУ ЮАУ ім. Я. Мудрого)

Малесова Т. Є.

ст. викладач (НУ ЮАУ ім. Я. Мудрого)

РЕФЕРУВАННЯ ТА АНОТУВАННЯ ЯК ВИД МОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Процес реферування і анотування носить складний характер і припускає володіння відповідними навичками і прийомами роботи. Одним з важливих аспектів в плані аналізу мови і стилю англійської наукової літератури, що відносяться до реферування і анотування, є розробка методик реферування і анотування і їх використання як ефективного прийому витягання інформації.

Слідє, проте, мати на увазі, що основними засобами передачі і зберігання наукової інформації є реферовані тексти, а реферати і анотації – це вторинні, похідні науково-інформаційні документи.

Реферування (анотування) – вид спеціалізованої мовної діяльності, безпосередньо пов'язані з читанням і письмом, в результаті якого здійснюється аналітико-синтетична обробка інформації, що міститься в спеціальному тексті на іноземній мові, і створюється новий текст (реферат, анотація) на мові перекладу, в якому зберігається початкова екстралінгвістична інформація, але у більш стислому виді.

До числа мовних умінь реферування слід віднести уміння декодування, розуміння і інтерпретації інформації. Щоб знайти потрібну інформацію в спеціальному іншомовному тексті, необхідно осмислити зміст і виділити найбільш суттєві аспекти: реферування – перевірка – розуміння тексту. Тому методика навчання реферуванню безпосередньо пов'язана з вдосконаленням цих умінь і розвитку навичок роботи з іншомовними текстами.

Анотація є стислою описовою характеристикою документу, що анутується. У ній в узагальненому виді розкривається тематика, і може бути охарактеризована структура цього документу, його призначення і спрямованість, без повного розкриття його змісту. Анотація відповідає на питання: «Про що говориться в первинному документі?».

Реферат також є вторинним документом, що коротко викладає основні положення первинного документу. Він повинен дати читачеві об'єктивне уявлення про характер роботи, викласти найбільш суттєві моменти її змісту, дати повне уявлення про порушені в першоджерелі питання. По ньому читач може судити про міру необхідності звернення до оригіналу. На відміну від анотації реферат повинен дати відповідь на питання: «Яка основна інформація міститься в реферованому документі?».

Обробка документів, написаних на іноземній мові (процеси анотування і реферування), неминує пов'язана з перекладом і є, таким чином, особливим видом перекладацької діяльності. Складання анотації, а тим більше реферату іноземного періоджерела, можливо лише на основі адекватного розуміння його змісту. Гарантією такого розуміння може служити повний переклад такого першоджерела або вибірковий переклад його найбільш складних частин. Таким чином, анотування і реферування іноземної літератури слід розглядати як особливий вид перекладацької діяльності, що вимагає від референта ряд додаткових знань і умінь, найважливішими з яких є: хороше знання іноземної мови, достатня компетентність по спеціальних проблемах, особливе уміння виділяти головне в періоджерелі.

Заголовок є органічним елементом тексту і може виконувати частину функцій реферату і анотації. Разом з цим він повинен сприяти швидкому і безпомилковому інформаційному пошуку. Треба мати на увазі, що заголовки іноземних наукових статей відрізняє яскрава коротка форма викладу, експресивність, відсутність (опускання) ряду частин мови (артиклів, союзів, дієслів). Заголовки можуть бути представлені у вигляді називного або повного речення, питального або окличного речення. Переклад заголовка рекомендується робити після того, як референт повністю зрозумів суть реферованого документу.

При складанні анотації на первинні наукові роботи необхідно дотримуватися певних вимог. Найважливіші з них характерні і для рефератів.

1. Вторинні джерела інформації (реферати, анотації) не повинні відображати суб'єктивних поглядів автора першоджерела або референта. В їх завдання не входить оцінка якості матеріалу. У них наводиться тільки та інформація, яка міститься в первинних текстах.

2. Вторинні джерела інформації не мають бути завантажені вторинними словесними елементами, що не містять інформації і нічого що не дають читачеві, такі як: «На думку автора», «Як вже говорилося», і так далі

3. Вторинні джерела інформації мають бути написані простою і лаконічною мовою, позбавленою складних синтаксичних побудов.

4. У текст вторинних джерел часто вводяться невизначено-особисті займенники і пасивно-поворотні конструкції, такі як: «повідомляється», «описується», «викладається» і т.д

Методика реферування включає ряд послідовних дій, серед яких слід виділити наступні етапи:

1. Ознайомлювальне читання усього тексту на іноземній мові з метою загального розуміння змісту.

2. Повторне читання тексту і виділення основних положень, що розкривають і підтверджують заголовок оригіналу. На цьому етапі доцільно дотримуватися певного плану викладу матеріалу, виділяючи наступні моменти:

- Яка основна тема статті?
- Що описується детально?

- Про що повідомляється коротко?

- Чому приділена особлива увага?

3. Узагальнення отриманих відомостей про зміст публікації в зв'язний текст довідки.

4. Редагування отриманої інформації. При цьому можлива стилістична обробка тексту анотації з включенням в нього пасивно-поворотних форм дієслова.

5. Остаточна фіксація інформації у вигляді анотації.

*Ст. преподаватель Ажибаева М.А., КФН Самьярова Н.С.
Алматинский университет энергетики и связи, Казахстан*

ПРИМЕНЕНИЕ ИНТЕРАКТИВНЫХ ИГР И ПЕСЕН В ПРОЦЕССЕ ВНЕАУДИТОРНОЙ РАБОТЫ СО СТУДЕНТАМИ-КАЗАХАМИ

Образовательная среда в эпоху открытого информационного общества понимается в современной теории образования как часть социокультурной среды и представляет собой совокупность образовательных ресурсов: как собственно обучающих средств, так и объектов реального мира, коммуникаций, связей, взаимоотношений. В работу со студентами казахских отделений надо, на наш взгляд, непременно включать обучение социально-адаптивным навыкам, чтобы молодые люди умели решать реальные жизненные и профессиональные проблемы в новом для них социуме.

Социокультурная компетентность может приобретаться в ходе внеаудиторного общения: на университетских встречах, вечерах, организованных преподавателями при участии студентов. Формы интерактивного внеаудиторного общения могут быть самыми разнообразными: спектакли, игры, обучающие тренинги и мастер-классы. Обязательным компонентом таких мероприятий должно быть сравнение особенностей ментальности своего и других народов, выявление особенностей национально-коммуникативного поведения и общения.

В статье показана методика обучения социально-адаптивным навыкам казахстанских студентов при решении реальных жизненных и профессиональных проблем в новом для них социуме. Предложенные интерактивные игры и песни в процессе внеаудиторной работы позволяют сравнить особенности ментальности своего и других народов, выявить особенности русского коммуникативного поведения и общения. Занятие проводится преподавателем русского языка.

1. Подготовительный этап

Ведущий объявляет: тема занятия - «Мы за мир, за дружбу, за улыбки милых, за сердечность встреч». Цель занятия: учиться жить с людьми разных на-